

Волік В'ячеслав Вікторович

Кандидат юридичних наук

Заступник начальника управління

начальника відділу по роботі з проектами

розпорядчих актів юридичного управління Донецької міської ради

ЧИ НЕОБХІДНО ЗАПРОВАДЖУВАТИ СТРАХУВАННЯ ПАСАЖИРІВ НА МІСЬКОМУ ТРАНСПОРТІ

Страховання застосовується в багатьох сферах людської діяльності від особистого страхування людини до страхування діяльності чи відповідальності юридичних осіб.

Слід відзначити, що певні ризики несе в собі і діяльність з перевезення пасажирів міським транспортом. Останнім часом питання страхування пасажирів на транспорті не раз ставили предметом наукового та практичного інтересу. Причому ці питання розглядаються науковцями та практиками як в економічному так і в юридичному сенсі. Так, слід відзначити роботи Диканя В.Л., Кондратенка Д.В., Залетова О.М., Яковенка І., Дерев'янка Б.В., Колосова Р.В., Родіної В.В. та ін. [1-6].

Проте, проведені ними дослідження не дають одностайної відповіді чи є необхідним страхування пасажирів на міському транспорті. Між тим, саме це питання викликає багато дискусій серед учасників страхового ринку, перевізників та споживачів транспортних послуг. Це зумовлено тим, що міський транспорт є досить небезпечним, і в той самий час, не вирішено питання щодо порядку здійснення страхування, хоча страхування на авіаційному, залізничному та міжміському транспорті вже давно є загальнообов'язковим. На вказаних видах транспорту страхування здійснюється за рахунок пасажирів, проте багато авторів відзначає про неефективність такого виду страхування та несправедливість по відношенню до пасажирів [1, с. 89; 3; 7; 8].

Отже, слід з'ясувати чи є необхідним запровадження страхування пасажирів

Актуальні проблеми в сучасній науці

на міському транспорті. Як відзначають Б.В. Дерев'яно та Т.В. Яворська страхування пасажирів є обов'язковим з огляду на Закон України «Про страхування» [4; 9].

Відповідно до п.6 ст. 7 Закону України «Про страхування» до обов'язкового страхування відноситься особисте страхування від нещасних випадків на транспорті [10]. До складу міського транспорту входять: електротранспорт (трамваї, тролейбуси, фунікулери), автобуси, маршрутні таксі. Враховуючи, що в Законі України «Про страхування» не зроблено уточнення пункту 6 ст. 7 щодо видів транспорту на яких здійснюється страхування пасажирів, це дало підстави деяким авторам обґрунтувати необхідність страхування пасажирів на всіх без виключення видах транспорту [4, с. 616 – 617].

В той самий час, відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про обов'язкове особисте страхування від нещасних випадків на транспорті» від 14 серпня 1996 р. № 959 обов'язкове страхування не поширюється на пасажирів: автомобільного та електротранспорту на міських маршрутах [11].

Безперечно, всі перелічені в постанові страхові випадки можуть трапитися і з пасажиром під час користування ними міським транспортом. І ті хто стверджує, що страхування пасажирів на міському транспорті є необхідним, перш за все акцентують увагу на том, що це захистить людей, які користуються громадським транспортом.

Для того щоб дати відповідь про ефективність такого виду страхування слід вдатися до аналізу роботи страховиків на інших видах транспорту та з'ясувати співвідношення сум зібраних страхових платежів та здійснених страхових виплат. Як відзначає багато дослідників цього питання такий показник не перевищує 4% відсотків за різними видами транспорту [1, с. 87; 7, 8]. Отже, така діяльність для страховиків є ласим шматком і дозволяє отримувати надприбутки. В той самий час, така діяльність несе в собі певні ризики для суспільства серед основних з яких можна відзначити велику корумпованість та несправедливість по відношенню до пасажирів. Корумпованість полягає в тому, що до страхування допускається обмежене коло страхових компаній, які іноді не мають ні розгалуженої мережі філій, ні навіть свого сайту, а виплат страхових сум від яких потерпілі особи не можуть отримати роками. Що стосується пасажирів, то як вірно відзначають В.Л. Дикань та Д.В. Кондратенко, шкода їх інтересам полягає в тому, що перевізниками заздалегідь закладено можливість додаткового отримання коштів за рахунок пасажирів, використовуючи механізм страхування [1, с. 89]. Така ситуація має місце з огляду на чинне законодавство, адже відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України у разі перевищення обсягів страхових платежів над виплатами страхових відшкодувань страховики відраховують перевізникам до 50 відсотків зазначених сум згідно з укладеними з ними договорами на фінансування запобіжних заходів, спрямованих на зменшення травматизму на транспорті [11].

Отже, беручи до уваги важливість у сучасному житті страхування та погоджуючись з тим, що особисте страхування від нещасних випадків на транспорті є суспільним благом, а враховуючи великий травматизм на вітчизняних дорогах, механізм страхування на транспорті є важливим та необхідним. Водночас, слід зазначити, що схема страхування, яка нині діє на різних видах транспорту є вкрай неефективною та несправедливою по відношенню до пасажирів. З метою

недопущення перенесення цієї схеми на перевезення пасажирів міським транспортом слід утриматися від запровадження страхування пасажирів на міському транспорті. З іншого боку, існує необхідність страхування ризиків, які несе в собі перевезення пасажирів міським транспортом.

Шляхи вирішення цієї проблеми полягають в тому, що по-перше, необхідно запроваджувати страхування відповідальності перевізника. Це буде стимулювати його до запровадження заходів профілактики безпеки перевезень, оновлення парку та т.п., а не отримувати додатковий дохід від відрахувань страхових компаній, як це робиться зараз.

По-друге, слід звернути увагу на те, що дедалі все більше людей страхує власне життя від різних нещасних випадків за власною ініціативою чи з ініціативи роботодавця. Запровадження обов'язкового страхування для цих людей буде виявлятися зайвим, більш того, відповідно до п.3 ч.1 ст. 989 Цивільного кодексу України якщо страхувальник не повідомив страховика про те, що об'єкт уже застрахований, новий договір страхування є нікчемним [12]. Тобто, укладення нового договору страхування втрачає свій сенс для пасажира, який вже застрахував своє життя, і водночас, він не може від нього відмовитися. А відповідно до ст. 21 Закону України «Про захист прав споживачів» якщо при наданні послуги, від якої споживач не може відмовитись, а одержати може лише в одного виконавця, виконавець нав'язує такі умови одержання послуги, які ставлять споживача у нерівне становище порівняно з іншими споживачами та/або виконавцями, то це є порушенням прав споживача [13]. Отже, пасажир повинен мати право на відмову від здійснення особистого страхування щодо нього на будь-якому виді транспорту, включаючи і міський.

Висновки. Таким чином проблеми страхування пасажирів при перевезенні міським транспортом можливо вирішити впровадивши страхування відповідальності підприємств, що надають послуги з перевезення пасажирів міським транспортом. Законодавство, що стосується страхування пасажирів при перевезенні міським транспортом потребує внесення певних змін, що у свою чергу потребує подальших глибоких наукових розробок.

Література:

1. Дикань В.Л., Кондратенко Д.В. Аналіз сучасного стану розвитку обов'язкового особистого страхування від нещасних випадків на транспорті в Україні. // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2012. – № 37. – С. 86-90.
2. Залетов О. Обов'язкове страхування від нещасних випадків на транспорті: від профанації до реальних реформ / О.Залетов // Страхова справа. – 2011. – №3(43). – С. 44-47.
3. Яковенко І. Можливості та передумови застосування обов'язкового страхування в Україні. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ufn.com.ua/analit_mat/strah_rynok/041.htm
4. Дерев'янко Б.В., Родіна В.В. До механізму страхування життя і здоров'я пасажирів при перевезеннях міським електричним транспортом. // Вісник Донецького Національного університету. Сер. В: Економіка і право, вип.2, Т.2, 2010. С. 615 – 621.
5. Колосов Р.В. Правові аспекти страхового посередництва на транспорті С. 557 –

560. // Матеріали III Міжнар. наукової конференції «Транспортне право в XXI ст.». – Київ: Комп'ютерпрес. – 2013. – 608 с.
6. Родіна В.В. Господарсько-правове регулювання діяльності підприємств міського електротранспорту : автореф. дис. ... канд. юрид. наук / В. В. Родіна. МАУП. – К., 2012. – 20 с.
7. Залетов О. Страхування пасажирів на транспорті – відверта профанація. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://blog.liga.net/user/azaletov/article/9416.aspx>
8. В.Ковальова. Пасажири «Укрзалізниці» платять мільйони двом страховим. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.epravda.com.ua/publications/2012/03/20/319076/>
9. Яворська Т.В. Обов'язкове особисте страхування від нещасних випадків на транспорті, Страхові послуги. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://libfree.com/115758279_strahova_spravaobovyzko_ve_osobiste_strahuvannya_vid_neschasnih_vipadkiv_transporti.html
10. Про страхування : Закон України. № 2745—III / Верховна Рада України // Відомості Верховної Ради України. —2002. — № 7. — Ст. 50.
11. «Про затвердження Положення про обов'язкове особисте страхування від нещасних випадків на транспорті». Постанова Кабінету Міністрів України від 14 серпня 1996 р. № 959. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/959-96-p>
12. Цивільний кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 р. №435-IV // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 18. — Ст. 144.
13. Про захист прав споживачів : Закон України від 23 липня 1991 р. // Відомості Верховної Ради УРСР. — 1991. — № 30. — Ст. 379.

УДК 340+342+347+ 341+34.01+343+346 +082

ББК 94

Z 40

Wydawca: Sp. z o.o. «Diamond trading tour»

Druk i oprawa: Sp. z o.o. «Diamond trading tour»

Adres wydawcy i redakcji: Warszawa, ul. Wyszogrodzka, 16

e-mail: info@conferenc.pl

Cena (zł.): bezpłatnie

Zbiór raportów naukowych.

Z 40 Zbiór raportów naukowych. „Aktualne problemy w współczesnej nauce.

(28.06.2013 - 30.06.2013) - Warszawa: Wydawca: Sp. z o.o. «Diamond trading tour»,
2013. - 72 str.

ISBN: 978-83-63620-04-2 (t.4)

Zbiór raportów naukowych. Wykonane na materiałach Międzynarodowej Naukowo-
Praktycznej Konferencji 28.06.2013 - 30.06.2013 roku. Warszawa.

Część 4.

УДК 340+342+347+ 341+34.01+343+346 +082

ББК 94

Wszelkie prawa zastrzeżone.

Powielanie i kopiowanie materiałów bez zgody autora zakazany.

Wszelkie prawa do materiałów konferencji należą do ich autorów.

Pisownia oryginalna jest zachowana.

Wszelkie prawa do materiałów w formie elektronicznej opublikowanych w zbiorach
należą Sp. z o.o. «Diamond trading tour».

Obowiązkowa odniesienia do zbioru.

ISBN: 978-83-63620-04-2 (t.4)

"Diamond trading tour" ©

SPIS /СОДЕРЖАНИЕ

SEKCIJA 26. PRAWOZNAWSTWO.
(ЮРИДИЧЕСКИЕ НАУКИ)

1. Волік В. В.	5
ЧИ НЕОБХІДНО ЗАПРОВАДЖУВАТИ СТРАХУВАННЯ ПАСАЖИРІВ НА МІСЬКОМУ ТРАНСПОРТІ	
2. Топольницька М.І.	9
ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ АВТОРИТЕТУ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ	
3. Терлецький О.М.	11
ПРАВОВЕ ЗНАЧЕННЯ ВИЩОЇ РАДИ ЮСТИЦІЇ В ПРОЦЕСІ ПРИЗНАЧЕННЯ СУДДІВ	
4. Белецкая А.А.	14
ОСОБЕННОСТИ ПРАВОСУБЪЕКТНОСТИ ХОЗЯЙСТВЕННЫХ ПАРТНЕРСТВ	
5. Нутрихин Р.В.	16
ПРАВОВОЙ РЕЖИМ ЗЕМЕЛЬ КАТОЛИЧЕСКОЙ КОНФЕССИИ ПО РОССИЙСКОМУ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВУ XIX ВЕКА	
6. Довбиш М. О.	20
БОРОТЬБА С ОЛІГАРХІЧНИМИ КЛАНАМИ В УКРАЇНІ	
7. Довбиш М. О.	28
ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СУРОГАТНОГО МАТЕРИНСТВА	
8. Таужанова Р. Ж.	34
РОЛЬ ПОЛИТИКО-ПРАВОВОЙ КУЛЬТУРЫ В РАЗВИТИИ ПОЛИТИЧЕСКИХ ПРОЦЕССОВ ОБЩЕСТВЕННОЙ ЖИЗНИ	
9. Колб І. О.	39
ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я ЗАСУДЖЕНИХ ДО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ В УКРАЇНІ – ЯК ОДИН ІЗ ЗАСОБІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЇХ ОСОБИСТОЇ БЕЗПЕКИ	
10. Венгринюк Ю.В.	46
КОНЦЕПЦІЯ « <i>HABITUAL RESIDENCE</i> » У КОЛІЗІЙНОМУ РЕГУЛЮВАННІ ДОГОВІРНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ	
11. Довбиш М. О.	49
НЕДОЛІКИ МИТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ	
12. Стригин К. А.	55
НЕОБХОДИМОЕ УСИЛЕНИЕ УГОЛОВНОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ ЗА ПРЕСТУПЛЕНИЯ В СФЕРЕ НЕЗАКОННОГО ОБОРОТА НАРКОТИКОВ	
13. Кунтій А.І.	59
ЕТАПНІСТЬ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ ПРО УМИСНЕ ВБИВСТВО, ВЧИНЕНЕ В СТАНІ СИЛЬНОГО ДУШЕВНОГО ХВИЛЮВАННЯ	
14. Бойко Н.Н.	62
ОТВЕТСТВЕННОСТЬ ЗА НЕЭФФЕКТИВНОЕ РАСХОДОВАНИЕ БЮДЖЕТНЫХ СРЕДСТВ	